

Framtidsfullmakt

1. Vad är syftet med framtidsfullmakten?

Syftet med framtidsfullmakten är att skapa ett alternativ och komplement till bestämmelserna om god man, genom att själv få utse någon som kan ha hand om ens personliga och ekonomiska angelägenheter om man själv inte längre kan ha hand om det angelägenheterna pga. sjukdom. Med hjälp av en framtidsfullmakt stärker man den enskildas självbestämmande genom att förbättra möjligheterna att planera för framtiden.

2. Kan en framtidsfullmakt ersätta behovet av en god man?

Ja, tanken med framtidsfullmakten är att möjliggöra ett alternativ till ordningen med god man och förvaltare. Dock är det framtidsfullmaktens omfattning som till största del styr den frågan. Om framtidsfullmakten omfattar samtliga uppdrag som fullmaktsgivaren behöver hjälp med, kvarstår inte behovet av en god man. Det är dock inte någon garanti för att en god man inte kan utses av överförmyndaren. Om fullmaktshavaren avböjer uppdraget vid den tidpunkt då fullmaktsgivaren blir sjuk, uppstår givetvis behovet av en god man. Likaså om fullmaktshavaren missköter uppdraget eller om det uppstår en jävsituation där fullmaktshavaren inte kan företräda fullmaktsgivaren, exempelvis om båda parter är dödsbodelägare i ett dödsbo.

3. Vad får en framtidsfullmakt omfatta?

Personliga och ekonomiska angelägenheter. En framtidsfullmakt får inte omfatta åtgärder som avses i hälso- och sjukvårdslagen eller i tandvårdslagen.

4. Kan en framtidsfullmakt göras oåterkallelig?

Nej, fullmaktsgivaren ska ha möjlighet att återkalla den oavsett vad som anges i framtidsfullmakten. Utöver det kan fullmaktsgivaren ange att en särskild granskare ska ha rätt att återkalla framtidsfullmakten.

5. När träder en framtidsfullmakt i kraft?

En framtidsfullmakt träder i kraft när fullmaktsgivaren pga. sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller något liknande förhållande varaktigt och i huvudsak inte längre har förmåga att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser.

6. Vem bedömer när framtidsfullmakten har trätt i kraft?

Det är fullmaktshavaren som ska bedöma om framtidsfullmakten har trätt i kraft, om det inte i framtidsfullmakten står angivet att ikraftträdandet ska prövas av domstol. Fullmaktshavaren kan dock begära prövning av domstol även om det inte är ett krav enligt fullmakten, exempelvis om han/hon inte har möjlighet att göra bedömningen.

7. Hur begär man en prövning i domstol?

En ansökan görs till tingsrätten på den ort där fullmaktsgivaren är folkbokförd. Tillsammans med en ansökan ska framtidsfullmakten inges i original eller i bestyrkt kopia. Fullmaktshavaren ska även inge kontaktuppgifter till fullmaktsgivarens make/maka/sambo och närmaste släktingar. (Föräldrar, barn, barnbarn, syskon, syskonbarn.)

Läkarintyg ska inte inges, med anledning av att det omfattas av tingsrättens handläggning att inhämta utredning om fullmaktsgivarens hälsotillstånd om det är nödvändigt för beslutet.

8. Hur går man tillväga när framtidsfullmakten har trätt ikraft?

Oavsett om framtidsfullmakten har trätt i kraft genom en domstolsprövning eller genom fullmaktshavarens bedömning, ska fullmaktshavaren informera fullmaktsgivaren omgående, oavsett dennes hälsotillstånd.

Vidare ska fullmaktsgivarens make/maka/sambo och närmaste släktingar informeras om framtidsfullmaktens ikraftträdande och dess innehåll. Förslagsvis bör en kopia av framtidsfullmakten skickas med rekommenderad post i syfte att ha ett underlag på att delgivning har skett. I delgivningen ska det framgå att framtidsfullmakten har trätt i kraft. Om det finns en särskild granskare utsedd ska även den erhålla detta meddelande samt kopia på framtidsfullmakten.

9. Vad händer med framtidsfullmakten om fullmaktsgivaren blir frisk efter att framtidsfullmakten har trätt i kraft?

Oavsett hur framtidsfullmakten har trätt i kraft är den inte gällande om fullmaktsgivaren återfår sin beslutsförmåga. Om fullmaktshavaren nyttjar framtidsfullmakten i ond tro, dvs. i vetskap om att den inte längre är gällande, är det fullmaktshavaren som svarar för eventuell skada som följer av vidtagna åtgärder efter att framtidsfullmakten har upphört att gälla. Denna ersättningsskyldighet gäller även gentemot tredje man, om tredje man har drabbats av en ekonomisk skada, exempelvis genom skadeståndsansvar gentemot fullmaktsgivaren, pga. att fullmaktshavaren inte var behörig.

10. Vad innebär uppdraget som fullmaktshavare?

Fullmaktshavaren ska fullgöra uppdraget avseende den omfattning som framgår av framtidsfullmakten i enlighet med fullmaktsgivarens intressen och, om det är möjligt, samråda med honom eller henne i viktiga frågor. Fullmaktshavaren ska vidare upprätta en redovisning över förvaltningen av de ekonomiska angelägenheterna.

11. Vad för typ av redovisning ska upprättas?

Av redovisningen ska det framgå hur den ekonomiska ställningen såg ut vid tidpunkten då uppdraget påbörjades, dvs. när framtidsfullmakten trädde i kraft. Det är därför lämpligt att begära ut en ekonomisk översikt hos samtliga banker som fullmaktsgivaren har ett engagemang. Därefter ska löpande redovisning upprättas avseende samtliga utgifter och inkomster.

Kvitton och fakturor ska sparas såsom underlag till redovisningen. Det finns inte något särskilt krav på hur den löpande redovisningen upprättas, syftet är att det ska vara möjligt att följa förvaltningen från den tidpunkt då framtidsfullmakten har trätt i kraft.

12. Vad gäller om det finns gemensamma bankkonton mellan fullmaktsgivaren och fullmaktshavaren?

Av praktiska skäl bör gemensamma konton ändras genom att behållningen delas upp, varefter fullmaktsgivarens andel sätts in på ett konto som endast tillhör fullmaktsgivaren. Därigenom förenklas redovisningen, då det blir enklare att visa vilka utgifter som har belastat fullmaktshavarens andel av behållningen.

13. Vem kan begära redovisning av uppdraget?

Om fullmaktsgivaren inte har utsett en särskild granskare, har fullmaktsgivarens sambo/maka/make och närmsta släktingar rätt att begära redovisning av förvaltningen. Redovisning behöver dock inte lämnas oftare än 1 gång per år oavsett om det är utsedd en särskild granskare.

14. Vad innebär uppdraget som särskild granskare?

Fullmaktsgivaren har möjlighet att utse en särskild granskare som ska granska fullmaktshavarens förvaltning. Fördelen med att utse en särskild granskare är att fullmaktsgivaren själv kan styra vem/ vilka som har rätt att begära redovisning och därigenom få insyn i ekonomin. Vidare innebär det en förenkling för fullmaktshavaren genom att han eller hon blir medveten om vem/ vilka som har rätt att granska förvaltningen. Antalet granskare ändras från ”närmsta släktingar” till den eller de personer som är utsedda i framtidsfullmakten.

15. Vad händer om fullmaktshavaren missköter uppdraget?

Överförmyndaren har rätt att begära redovisning för uppdraget samt upplysningar om vidtagna åtgärder. Med anledning av att syftet med framtidsfullmakten är att ersätta ordningen med god man genom överförmyndaren, omfattas inte en sådan begäran av överförmyndarens huvudsakliga handläggning. Syftet med överförmyndarens möjlighet att begära redovisning är att säkerställa den ekonomiska tryggheten för fullmaktsgivaren, genom att förhindra att fullmakten missbrukas. Med anledning därav ska släktingar eller den särskilda granskaren meddela överförmyndaren vid misstanke om missbruk.

Överförmyndaren får besluta att framtidsfullmakten helt eller delvis inte längre får brukas av fullmaktshavaren, om han eller hon har gjort sig skyldig till missbruk eller allvarlig försummelse. Överförmyndaren får även besluta att framtidsfullmakten inte får brukas om fullmaktshavaren är oförmögen att ta till vara fullmaktsgivarens intressen.

16. Vad händer om fullmaktshavaren får tillfälligt förhinder att utföra uppdraget?

Fullmaktshavaren har i detta fall rätt att utse en fysisk person som ska företräda fullmaktshavaren under det tillfälliga avbrottet. Om det finns föreskrivet i framtidsfullmakten vem som ska träda i fullmaktshavarens ställe vid en sådan situation, ska det förordnandet vara gällande, under förutsättningen att den personen har möjlighet att åta sig uppdraget samt att han/hon inte avböjer uppdraget.

17. Vad händer med framtidsfullmakten om fullmaktsgivaren avlider?

Vid dödsfall ska fullmaktshavaren endast vidta nödvändiga åtgärder såsom att betala löpande räkningar till dess att dödsboet har övertagit förvaltningen.

18. Vem ska förvara originalet?

Fullmaktshavaren behöver originalet för att styrka sin behörighet. Originalet bör därför förvaras av fullmaktshavaren, alternativt att fullmaktshavaren erhåller en kopia och uppgift om var originalet finns förvarat.